

„Stajerc“ izhaja vsaki pelek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. seprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2-50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 19.

V Ptuj v nedeljo dne 12. maja 1912.

XIII. letnik.

Kmet in rokodellec.

Vsak dan jasneje se opazuje in vedno nevarnejše postaja nazadovanje malega obrtništva. To ni fiksna ideja malega obrtnika, ako je pripravljen, da svojo samostojno obrt opusti ter se zopet kot mezdni delavec prodaja.

Glavni vzrok nazadovanja malega obrtništva je fabriško izdelovanje vseh potrebščin. Mali obrtnik, ki mora skoraj brez vsake mašine svoje blago izdelovati, vsled splošne draginje ne more konkurirati s fabrikom; vsled tega ima vedno manj odjemalcev in le težko daje državi; deželi in občini, kar ti od njega na davkih in dokladah zahtevajo.

Ker torej malo obrtništvo svojega moža več ne redi, pač ni čudno, da postaja i obrtni narastaj vedno manjši.

Kdo da danes še svojega sina h kakemu mojstru v uk? Kakšni družinski oče, ki ima preveč otrok, ki je vesel, ako le enega otroka od mize spravi, kar mu dela vsak otrok velike skrbi. Ako ima otrok veselje in ljubezen za obrt, ako je telesno in duševno zmožen, se sploh ne vpraša. Obrtnik pa mora biti sploh vesel, ako dobi kakšnega učenca, pa naj bode potem kakoršen koli.

To je drugi vzrok nazadovanja rokodelstva. All tukaj moramo tudi malim obrtnikom očitali, da so teh razmer sami sokrivi. Svoje lastne sirove odtegnjejo rokodelstvu in jih spravljajo raje na pot ošabnega uradništva. Ni čuda, da si potem tudi drugi sloji prebivalstva mislijo, da pri rokodelstvu ni več živeti.

Tretji vzrok nazadovanja je seveda država, ki mirno gleda, kako obrtništvo pogine, čeprav bi mu lahko pomagala. Vlada je bila vedno maha za malo obrtnijo in je s tem pomagala, da se ta prepotrebni stan uniči.

Isto velja za kmetijstvo! Z istimi skrbmi dela kmet naprej; a kako dolgo še? — Tudi kmet ne bi smel svoje sinove za uradnike, doktorje in duhovnike vzgajati. S skrbjo in v potu obraza obdelano domačo grudo otrok naprej obdelavati. Treba je zopet priklicati stari ponos kmetov, ki so vedeli, da je posebna čast, biti član kmetijskega stanu.

Stara laž je, da kmet meščana izkorišča. Kmet in rokodellec morata, kakor v prejšnjih časih, skupaj hoditi, da se od milijonarjev in ljudskih izkoriščevalcev na te in oni strani osvobodijo in si boljše bodočnost vetvarijo. S skupnim postopanjem dobil bode srednji stan zopet moč, vlada in državni zbor bodejo, z njim morali računati in to mora prinesiti lepe uspehe.

Rokodelci in kmetje, vpoštevajte te besede, združite se, in dobili bodeite prijatelje, ki vas dolej niso poznali!

(Po „Bauernzeitung.“)

Dopisi.

Iz Leskovca. Dragi „Stajerc“, pozor, pogledj v Leskovce! Tam so si klerikalci kupili od vidovskih farjev brzoparilnik „Alfa“, ki je že blagoslovljen; z njim hočejo baje prekuhati vse klerikalne prismojence. Strojvodja je nek čevljar Zemljčič, ki je že marsikateremu angeljcu peruti skrajšal in neki kompliment farški kuharici naredil, poprej ko je v farovžu čast dobil. Zatorej pazi, dragi „Stajerc“, čuje se, da prideta naenkrat dva v ta brzoparilnik, baje celo dva občinska predstojnika. Ker strojvodja ni izurjen, se znata zopet prismoditi in klerikalne grehe pridobiti. Zatorej pazi, pazi! Pod milim nebom ptiček sem . . .

Iz Brezne gore. No, no, kaj pa to, dragi „Stajerc“, ali spiš, da ne vidiš nič okoli sebe? Tja v Leskovec je prišel iz Ljutomerja neki narodni zagriženec, ki hoče na novo zidani šoli narodno-hrvaški napis imeti. Ko je videl ljudstvo razburjeno, začel je plesati po želtjaku in prositi svoje prijatelje na pomoč zaradi predruženja napisa. Rekel je, da je dobil od škofije prepis iz „Stajerca“. Dokaži s škofijskim pečatom! Lagal je, da ne služi nič od faranov, da je on „voditelj cele fare“, pa je le voditelj svoje kuharice in lesenih angeljev. Kar se pa tiče novega šolskega poslopja, je to last d a v k o p l a č e v a l c e v. Kar se pa naše naprednosti tiče, to župnika nič ne briga. Vi klerikalci bi menda radi ljudstvo v sužnost spravili, da bi zamogli moške bičati in žene v kraj jemati, kakor na Ruskem. A mi Leskovčani se nismo dali od nobenega političnega farja komandirati in tega i zanaprej ne bomo pripustili. Župnik naj bode vesel, da mu od naših žuljev trebuh raste. Drugače mu bomo eno zagodili, da bode takoj mirnejšo kri dobil! Trd Varničar.

Vurberg. Ne moremo več molčati in prizanašati našemu župniku Kokeljnu; naj celi svet izve njegovo delovanje proti nekaterim osebam, katere se slepo ne uklanjajo njegovej volji. Cerkevnega ključarja A. K. odstavil je radi tega, ker je zagovarjal svoje in tudi soseda D. otroke pred surovim napadom in psovanjem župnikove svinjske „oberdekle“ A. Peter; ker pa se nihče ne pusti od ene svinjske dekle žaliti, imelo je vse skupaj sodnijske posledice, in — kazen. To pa je zopet „krivica“ za tako pobožno dušico, zato je spustil župnik svojo jezico na veliko soboto na Grajeni pri blagoslovljenju kruha in mesa. Prvič je odklonil kratkomočno nabrano biro, drugič je pa ostro ožigosal zgornji slučaj, pa ne dekle zavoljo jezika, kakor se sploh za pametnega gospodarja sliši, pač pa stariše dotičnih otrok. Da so odklonili nabrani denar, to je že odpustljivo, saj se je to zgodilo menda prvič od političnega duhovnika, prihodnjic ne bo treba nič dati. Da pa psujejo stariše in pri takih slavnostih tako javno napadajo, to pa že gre črez klobukovo žnuro. Ta politiknujoči župnik (kranjski Janez) menda misli, da živijo farani od njega, ne pa nasprotno. Da vse, kar v njegov črni rog ne trobi, napada v javnosti, pri shodih in v družbah in širi strankarsko sovraštvo, nekatere povzdiguje, druge sramoti! Kokelj, misli na besede Evangelija! Farani.

Občina Gruškovec. Dragi „Stajerc!“ Nekega dne sem šel od sv. Barbare proti Ptuj. Opazil sem dogodek, da bi mi od smeha kmalu trebuh počil. Kmet Fila vozil se je v svojem „landauerju“ in je srečal veleblagorodnega Miheta Brenčič; tudi ta se je vozil visoko v gnojnem vozu kakor kmet v svoje gorice. Oh, strah nebeški je pretresel kmeta Fila, ker je opazil takega gospoda na tako visokem sedežu. Zgrabil je klobuk iz glave in ga potisnil pod pazduho, kakor da bi stal pred odrešenikom celega sveta; in z vso silo je vstavil svoje šimeljne. „Oho, guten Tag, Herr poslanec! Poznate mene, Fila iz Paradiža, kmet sem in „weinhandler“; seveda ne kupujem vina, le poleg drugih gospodov sem mešetar. Veste Vi, Herr poslanec, jaz imam gospode v Gradcu . . .“ Miha se otrese. Kmet Fila pravi: „Vi še mene ne poznate, Fila ma za vuhami.“ Seveda ima, ker je ravno štrigal svoje šimeljne in to se rado spravi za ušesa . . . Fila, Fila, kaj si se tako prestrašil Mihčeta? Morda zato, ker si preje za drugega vlek, ker si se na „stajercijanskem“ shodu v Barbari vsilil za predsednika, pa se ti ni posrečilo. Mi vemo, da si res moker za ušesmi. Pazi nadalje!

Potovalec.

Pokoše pri Zgornji Pulskavi. Pri nas so se vršile dne 6. t. m. občinske volitve. Izvoljeni so bili sledeči gg.: I. razred: Fr. Oplot, Anton Brunec in Stefan Koren; — II. razred: Fr. Kodolitsch, Bl. Teran in Stefan Gmeiner; — III. razred: Jakob Brunec, Anton Reich in L. Pogoreuz. — O izidu volitve občinskega predstojništva bomo prihodnjic poročali. Upamo, da se bode novi občinski odbor bolj za razmere v naši občini brgal, ne pa za zadeve, ki se naše občine sploh ne tičejo.

Bohova. Zadnjic smo imeli volitev župana. Dosedanji župan gosp. Gsellmann ni hotel več sprejeti županstva. Mi obžalujemo iz srca, da nam ni hotel tudi zanaprej na čelu ostati, kajti mož je svoje dolžnosti do zadnje pičice kot skrben oče občanov, kot koreninski poštenjak izpolnjeval, in zaradi tega ga tudi ljubimo, častimo in mu ostanemo hvaležni. Seveda je moral biti vzrok Gsellmanove odklonjenosti eden ali pa nekateri tiste črne „kristjanske“ bande, ki v svojem srditem fanatizmu obirajo vsakogar, ki ni z njimi, čeprav drugače stoji, kar se poštenosti in pravega kristjanstva tiče, stotanzentkrat na d njimi. In taki skriti, kačevi, tiho tapni napadi so vrlenu županu skalili veselje do županstva. Bržčas so nekateri častilakomneži mislili, na tak način preje ter lahkje priti na Bohovski županski prestolek. Pa žali Božek, ni šlo, ne, čeprav je kaplanstvo dajalo svoj žegen k tem nameram. Volilo se je trikrat. Ker je gosp. Gsellmann dvakrat odklonil županstvo, so tretjič volili gospoda Janez Schuretz-a kot župana, kot svetovalec pa gg. Alois Grascit, Franc Lebe in Franc Sell. G. Franc Sternšek je sebi trikrat dal glas za župana — več štim pa sploh dobil ni. Ta bi, jojmene, kaj rad za rihtarja Bohovskega se klical. Gredi trdovratneži Bohovski, da mu kalite njegovo najglobkejšo, srčne in častne želje! Spuval si je sedaj eno verando. Ne vemo je li hotel za slučaj županstva tamkaj sicunge sklicati, ali pomeni ta ve-

Zobna kréma

KALODONT
Ustna voda 40